

Persbericht

Luxemburg, 5 december 2019

EU-maatregelen om het inkomen van landbouwers te stabiliseren worden weinig benut en er is sprake van overcompensatie, aldus controleurs

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer zijn de doelstellingen van de EU-instrumenten die landbouwers helpen hun inkomen te verzekeren tegen dalende prijzen en productieverliezen slechts gedeeltelijk verwezenlijkt, en wordt er weinig en ongelijkmatig gebruikgemaakt van deze instrumenten. Daarnaast zijn enkele buitengewone maatregelen niet naar behoren gericht en kunnen deze tot onevenredige compensatiebetalingen leiden, aldus de controleurs.

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) van de EU omvat een reeks maatregelen die zijn bedoeld om een stabiel en toereikend inkomen voor landbouwers te waarborgen. Rechtstreekse betalingen aan de 6,4 miljoen landbouwers in de 28 lidstaten zijn goed voor 41 miljard EUR per jaar. Naast deze rechtstreekse betalingen omvat het GLB specifieke instrumenten voor het voorkomen en beheren van risico's en crises in de landbouwsector. Zo kunnen verzekeringen en onderlinge fondsen worden gebruikt om het landbouwbedrijfsinkomen te stabiliseren. Er bestaan ook buitengewone maatregelen die tot doel hebben de markt als geheel te stabiliseren in geval van ernstige verstoringen, zoals toen Rusland in 2014 besloot de invoer van bepaalde landbouwproducten uit de EU te verbieden.

De controleurs zijn in het bijzonder nagegaan of deze instrumenten doeltreffend zijn uitgevoerd en resultaten opleverden. Zij hebben zich met name toegespitst op de steun van de EU voor verzekeringen en de buitengewone maatregelen die zijn getroffen ten behoeve van de sector groenten en fruit naar aanleiding van de Russische sancties van 2014.

De controleurs erkennen dat het GLB diverse inkomenswaarborgen omvat. Rechtstreekse betalingen spelen een belangrijke rol in dit verband. Deze vertegenwoordigen gemiddeld een kwart van het landbouwbedrijfsinkomen, waardoor landbouwers beter kunnen omgaan met dalende prijzen of lagere productie en bijgevolg minder behoefte hebben aan verzekeringen.

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is beschikbaar op www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tegelijkertijd bevordert het GLB in toenemende mate preventieve maatregelen, met name door landbouwers aan te moedigen goede landbouw- en milieupraktijken toe te passen. De controleurs hebben evenwel vastgesteld dat deze activiteit een beperkte impact op het gedrag van landbouwers heeft, aangezien verzekerde landbouwers minder geneigd kunnen zijn om een robuuste bedrijfsstrategie toe te passen of zich aan te passen aan de klimaatverandering.

Volgens de controleurs heeft het merendeel van de 2,6 miljard EUR die de EU heeft uitgetrokken om landbouwers te helpen zich tegen prijsvolatiliteit en productieverliezen te verzekeren, weinig impact gehad. Het geld bereikt een zeer klein aandeel van de landbouwers, aangezien minder dan 10 % van de landbouwers die zich verzekeren, gebruikmaakt van EU-steun. De meeste landbouwers overwegen niet eens om risico's te beperken, omdat zij ervan uitgaan dat ze sowieso aanzienlijke overheidssteun zullen ontvangen in geval van een crisis. Daarnaast komt de EU-steun voor verzekeringen niet terecht bij de landbouwers die deze werkelijk nodig hebben. In de twee lidstaten die er het meest gebruik van maken (Italië en Frankrijk) hebben de controleurs vastgesteld dat de EU-steun in de wijnsector is geconcentreerd. In deze sector, waar het verzekerde kapitaal kan oplopen tot 115 000 EUR per hectare, zouden vele begunstigden hun productie ook zonder EU-subsidies hebben verzekerd, gezien hun financiële draagkracht en risicoprofiel.

“Momenteel zijn er weinig aanwijzingen dat deze steun voor de stabilisering van het inkomen van landbouwers een Europese meerwaarde biedt”, aldus Samo Jereb, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag. “De maatregelen moeten meer worden gericht op landbouwers die ze het meest nodig hebben en wel op een manier die strookt met de ontwikkeling van een preventievere en veerkrachtigere landbouw in de EU.”

De EU heeft geen objectieve parameters vastgesteld voor het overwegen van het gebruik van 513 miljoen EUR voor groenten en fruit tussen 2014 en 2018 naar aanleiding van het Russische verbod. Zo is 61 % van de steun toegekend aan appelproducenten (voornamelijk in Polen), hoewel de uitvoer van appels vrijwel constant bleef of zelfs steeg. Er zijn ook buitengewone maatregelen toegepast voor andere fruitsoorten (zoals perziken en nectarines) om structurele overproductie binnen de EU aan te pakken, in plaats van eenmalige marktverstoringen. Tot slot wijzen de controleurs erop dat de EU-steun voor het uit de markt nemen van producten met het oog op gratis verstrekking veel geld heeft gekost. In sommige gevallen lag het betaalde steunbedrag veel hoger dan de marktprijzen, met overcompensatie tot gevolg. Bovendien hebben de controleurs geconstateerd dat het merendeel van de producten die uit de markt zijn genomen voor gratis verstrekking opnieuw op de markt is gebracht in een andere vorm (bijvoorbeeld als sap in Griekenland en Spanje), terwijl slechts een fractie aan mensen in nood is verstrekt.

In het licht van recente wetgevingsvoorstellen voor het komende GLB, waarmee wordt beoogd meer nadruk op risicobeheer te leggen, bevelen de controleurs aan dat de Europese Commissie:

- landbouwers aanmoedigt om zich beter voor te bereiden op crises;
- haar steun voor verzekeringen beter opzet en monitort;
- de criteria voor het activeren en beëindigen van buitengewone maatregelen verduidelijkt;
- de compensatie voor het uit de markt nemen van producten aanpast.

Noot voor de redactie

Speciaal verslag nr. 23/2019 “Inkomensstabilisering voor landbouwers: uitgebreid instrumentarium, maar geringe benutting van instrumenten en overcompensatie moeten worden aangepakt” is in 23 EU-talen beschikbaar op de ERK-website (eca.europa.eu).

In november 2018 bracht de ERK haar [advies uit over de wetgevingsvoorstellen van de Commissie voor het komende GLB](#).

De ERK is ook voornemens om eind 2020 een speciaal verslag uit te brengen over de buitengewone maatregelen die de EU heeft getroffen om de verstoringen op de zuivelmarkt tussen 2014 en 2017 tegen te gaan. In deze sector is ongeveer 740 miljoen EUR uitgegeven, deels om landbouwers te compenseren voor sancties van de Russische Federatie. De desbetreffende [vooruitblik op de controle](#) is in oktober 2019 gepubliceerd.

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsmede aan andere geïnteresseerde partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit het bedrijfsleven en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen die we doen in onze verslagen wordt in de praktijk omgezet.

Perscontact voor dit verslag

Vincent Bourgeais — E: vincent.bourgeais@eca.europa.eu

T: (+352) 4398 47502 / M: (+352) 691 551 502